Cumartesi 15 Mayıs 1948
No. 91 — 3
Fiatı 15 Kuruş

Cumartesi ve Çarşamba günleri çıkar siyasi hoşsohbet gazete
İdarehane: Ankara Caddesi 98/2, TAN Basımevi
Başmuharriri: REFİK HALİD KARAY

Tesis Tarihi: 1922
Telgraf: Aydede — İstanbul
Telefon: 25100 — Posta Kutusu: 816

AYDEDE

SUDA NAKIŞLAR

(İstanbul) geldi! (İstanbul) gitti!

Biz, bize benzeriz. Doğrudur.

Maziye kök ve şeref salmış bir milletin kendine benzemesinden, kendine hâs şahsiyet ve hususiyetleri, meziyet ve kusurları olmasından tabii ne vardır. Ancak sezdiğime göre bizim bize benzememizin kusurlu tarafları mütemadiyen çoğalmakta, meziyetli kısımları düşündürecek derecede azalmaktadır. Hele tuhaflıkları göze batacak kadar artıyor.

Meselâ hangi memleketin gazeteleri bir tek hattın vapuru ile bizim kadar meşgul olur? On beş günde bir mi, yirmi günde mi Marsilyaya bir vapurumuz gider gelir. Bu, sanki mühim bir hâdisedir; sütunların en başında iri harflerle yer alır :

— (İstanbu') geldi ! (İstanbul) gitti ! (İstanbul) yolda !

Bütün İstanbul halkı, işini gücünü bırakmış, geçim derdini unutmuş bir halde güya rıhtıma toplanıp sadece (İstanbul) u uğurlayor veya (İstanbul) u gözlüyor !

(İstanbul) vapuru da nedir ki? Nihayet ufacık, alelâde, emsali denizlerde balık gibi kaynaşan bir tekne! Marsilyaya gidip gelmek de Kaptan Hatras'ın yetmiş beş yıl önce Şimal Kutbuna varıp dönmesi nev'inden bir denizcilik muvaffakyeti ve masalı değildir !

Bu vapurcağıza her seferinde bir yeni Amerika keşfeden Kristof Kolomb'un gemisi kadar ehemmiyet veriyoruz. Öte taraftan Doğu Akdeniz hattını vapursuzluktan ve idaresizlikten yüzüstü bıraktığımızı düşünerek :

— Ayın oldu bize ! Kim sebep oldu bu hale !

Demiyoruz.

— Eskiler alıyorum !

Kabilinden bir sürü artık gemileri toplamak için gönderdiğimiz heyetler ise satın aldıkları teknelerin tonilâtosundan fazla eşyayı zatiye getiriyor da asıl gemileri getiremiyor.

— (İstanbul) geldi ! (İstanbul) gitti !

Keenne (İstanbul); kömür, mazot ve elektrik yerine atom enerjisiyle işleyen nevicad bir vapur... Gidişine, gelişine dünya hayran !

Diğer taraftan henüz hiç bir tezgâha araba vapuru ısmarlanmadı, diyorlar. Şehzade Süleyman Paşanın askerleri Gelibolu'ya sallarla mı geçti, yoksa yelkenlilerle mi diye tarih münakaşaları devam ededursun biz henüz Üsküdara - asrın terakkisine nisbet olununca - sal bile sayılmıyacak alelacâib teknelerle nakliyat yapmaktayız.

Hakikaten biz, bize benziyoruz. Bu cihetlerden keşki benzemesek, benzenecek daha iyi örnekler seçsek.

Bilhassa deniz nakliyatı, Denizyolları İdaresi, denizcilik siyaseti ve deniz vasıtaları mübayaa heyetleri bakımından Allah kimseyi bize benzetmesin !

Zaten benzetemez de...

AYDEDE

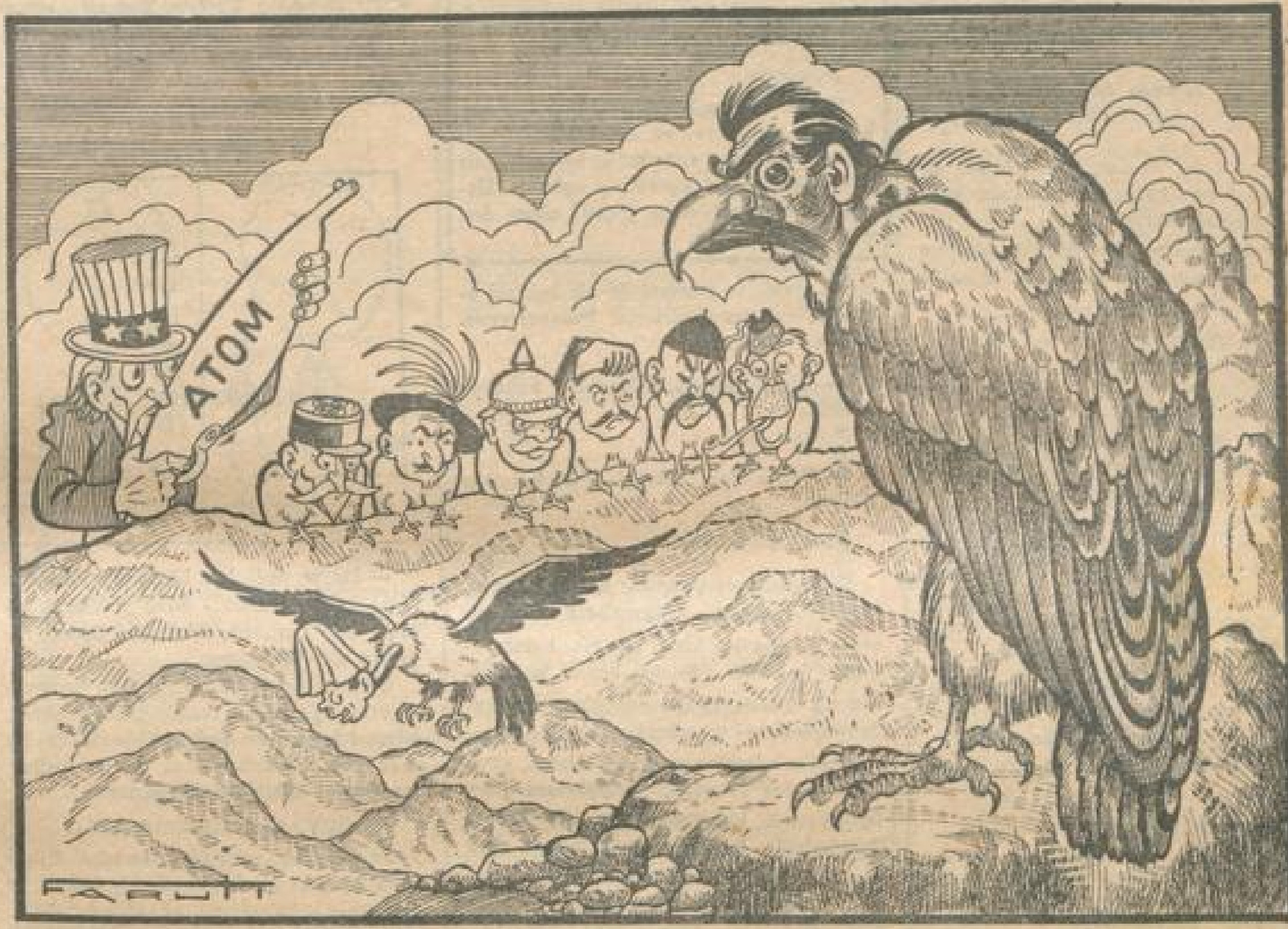

— Şu bekçi olmasaydı ben bun larla kendime ne güzel bir ziyafet çekerdim !

"GEÇMİŞTE BUGÜN,

ELLİ SENE SONRA ANKARA RADYOSUNDA

SPİKER — : Alo.. Alo.. Sayın dinleyicilerim; 35 sene evvel bugün İstanbula terkos gölünden ikinci bir hat döşenmiye başlanmış ve ilk boru, o zaman Vali bulunan Bay Lütfü Kırdar tarafından muazzam bir ziyafeti müteakip merasimle toprağa konmuştur. Aradan bukadar sene geçtiği halde bu ikinci hat hâlâ İstanbula getirilememiştir. Yeni tahsisat bulunursa işe devam edilecektir.

— : 25 sene evvel bugün; evvelsi gün yanan Ahşap Akademi binası bir defa daha yanmıştı. O zamanki bina fındıklıdaydı. O zaman kurtarılan bir kaç parça eserde bu yangında tamamiyle yanmış olduğundan, eski eserlere ait elimizde hiç bir şey kalmamıştır. Yenisine bakalım.

— : Bundan iki sene evvel bugün, şimdi kullandığımız — Hey — kelimesi dil kurumunda kabul edilmişti. Bu kelime eskilen — Bey efendi — di, sonra — Beyim — oldu, daha sonra — Bayım — oldu, en son bildiğimiz hoş ahenkli — Hey — halini aldı. Dil kurumunda yapılan son araştırmalarda — Hey'in — -Y-sinin de kaldırılması düşünülmektedir.

Dannnnnnnnn!......

B. ÖNSEL

LİSANIMIZDA
Başdöndürücü Gelişmeler

ESKİSİ	YENİSİ
Muallim	Okutman
Talebe	Okumam
İmrenmek	Yutkunman
Mütehassıs	Uzman
Müdür	Kodaman
Rüşvet	Cabadan
Apartıman	Babadan
Tetkik seyahati	Havadan
Muhalefet	Şakadan
Su temini	Sakadan
İmdat istemek	Borozan
Açlık	Her zaman
Kurtuluş çaresi	Ramazan.

Bizim damın altında

Bir mukabele

"Aklımda kalanlar" muharriri Semih Mümtaz Bey, mütemadiyen hareket halinde olan Refik Halide dedi ki :

— Azizim, durmadan dolaşıyorsun.. Daha yorulmadın mı?

Üstad bir an tereddüt etmeden cevap vredi :

— Gözümün nuru, sen iki saattenberi şu kanapede oturup duruyorsun. Ben sana karışıyor muyum hiç?.

Şaheser

AYDEDE'ye girecek yazıların kısa ve özlü olması fikrinde ısrar eden üstada canlı bir mukabele olmak üzere, Fikret Adil, koca bir kâğıt üzerinde sadece "yazdım" kelimesi bulunan kâğıdını gösterdi.

Üstad :

— Aman ne mükemmel.. dedi. Koy imzanı azizim, koy.. Okuyucular şimdi şaheserini görmüş olacaklar !

Ters konmadı ya !..

AYDEDEnin ilk sayısı çıkıyordu. Herkes harıl harıl sayfa provalarını tetkik ediyor, yanlış arayorlardı.

Üstad gülerek :

— Canım, dedi. Bu kadar telâş etmeyin.. AYDEDE başlığı ters konmadı ya !...

Ankara Mektubu

Lâleler:

Ankarada Yenişehir caddeleri bu bahar, renk, renk lâlelerle süslendi. Lâlelerin soğanları, duyduğuma göre, Hollandadan getirtilmiş. Şimdi caddeler, daha şirinleşti, daha güzelleşti. Bu yüzden herkes yeni belediye reisini övüyor.

Akşamları şehirden, uzak mahallelerden lâleleri görmiye gelenler sıram sıram dizilip seyrediyorlar. Tabiî bu işi lüzumsuz, lükse sayanlar da yok değil. Ben böyle düşünenlerin fikirlerine iştirak etmiyorum. Neden, diyeceksiniz. Bakın, anlatayım:

Lâlelerin başında özel bir bekçi var, merak ettim; bekçilerden birine sordum:

— Çalıyorlar beyim, dedi, gündüz olsun gece olsun, kaşla göz arasında, kökleriyle alıp gidiyorlar.

Demek ki memlekette bir lâle sıkıntısı varmış da bizim haberimiz yok. O halde? bu lüks değil, ihtiyaçtır.

ŞİİRE TESİRİ:

Lâlelerin, er geç, şiirimizde bir tesiri görüleceğini ümit ediyorum. Amma bu lâleler Hollandadan getirildiğine göre, bakarsanız, kökü dışarıda olan çiçeklerden bahsettikleri için şairlerimizi suçlayıverirler! Kökü dışarıda, dedim de hatırıma geldi. Orhan Seyfi Orhon, geçen gün mecliste solcu propagandadan bahsederken yeni şiirin de baştan başa bu propagandaya âlet olduğunu söylemişti ya; yeni şairlerimizin etekleri tutuşmuş. Ya yeni şiiri de lâğvettirmeğe kalkışırlarsa diye ödleri kopuyor.

KİM KURTARACAK:

Üçüncü partinin kurucularından Kenan Öner gazetecilere:

Bu milleti halk partisinin de, demokrat partinin de elinden kurtaracağım, demişti ya. Gazetesinde bu sözleri okuyan, çelimsiz, zayıf, gözlüklü bir adam başını yavaşça arkadaşına çevirdi:

— Sonra bizi onun elinden kim kurtaracak?

MÜSLÜMAN ÇOCUĞUNUN KİTABI:

Okullar için, Nurettin Artamla Nurettin Sevin tarafından hazırlanan Müslüman çocuğunun kitabı, gazetelerimizde tartışma konusu oldu. Vâ-Nû ile Kâzım Nami Duru bilhassa bulut hikâyesi üzerinde duruyorlar: Peygamberimiz nereye gitse, üstüne gölge salan bir bulut da tepesi sıra gidermiş. Bu hikâyeye Türk çocuğunun inanmıyacağı söyleniyor. Zaten Kur'anda da, hadisler arasında da böyle bir şey yokmuş. Bulut üzerindeki bu tartışma hatırıma malûm hikâyeyi getirdi: Hani bir mevlevi ile bir bektaşi oturmuşlar; kendi pirlerini övüyorlarmış. Mevlevî demiş ki:

— Bizim Hazreti Mevlâna güneştir güneş..

Bektaşi de:

— Bizim Hacı Bektaşi Veli buluttur bulut!

YENİ BİR SERİ:

Son günlerde genç bir ilim adamımız, Hamdi Atademir, «Filozoflara göre felsefe» adında bir kitap çıkardı. Kitabı okumadık amma adından, bunun bir serinin ilk kitabı olduğu anlaşılıyor. Arkadan sıra ile «Fen adamlarına göre felsefe», «İlim adamlarına göre felsefe», «Cahillere göre felsefe», «Ayyaşlara göre felsefe» adlı kitapların geleceği ihtimal dahilindedir. Bu da bittikten sonra tabiî mevzu değişecek: «Filozoflara göre ilim», «Şuna göre ilim», «Buna göre ilim». Daha sonra milyonerlere göre kumar», «Alimlere göre içki», «Şairlere göre kedi»..

Eğer dediğimiz çıkarsa artık başka kitap almağa lüzum kalmıyacak demektir.

ANTOLOJİLER:

Yaşar Nabi'nin, «Varlık» antolojilerinin satışından ziyadesiyle memnun olduğunu, bu yüzden yeni antoloji adları aramakla çırpındığını duyduk. Şimdiye kadar çıkanları takiben: «Ortanca hikâyeler antolojisi», «Sarışın ve dul kadın şairler antolojisi», «Hiç bir partiden olmıyan hikâyeciler antolojisi», «Şimdiye kadar adı duyulmamış şairler antolojisi», «En kötü hikâyeler antolojisi», «Aslî maaşı kırk liradan yukarı olan memur hikâyeciler antolojisi», «Rakı içmeyen şairler antolojisi» v.s. adlı eserleri okuyucularına sunacağı rivayet olunmaktadır.

ZATER

KIT'A-İ TEBRİKİYYE

Gördüğüm anda olup şâtır-ü şâd
Âdetâ döndü içim meygedeye
Ederek dest-i temennâyı küşâd
Diledim ömri tavîl (AYDEDE)ye

★

Üstad,

Hastalığımdan dolayı gelip AYDEDE'nin intişarını tebrik edemedim. Bu vazifenin ifasına, yukarıdaki kıt'ayi tevkil ettiğim için çok müteessir ve mahcubum. Hattâ bu mahcubiyet sebebiyledir ki imzamı bile atmağa kendimde kudret bulamadım.

Kusurumun affını diler, hürmetlerimin kabulünü rica ederim.

AYDEDE

Yukarıdaki mektubun üslûbundan muharririn hassasiyet ve nezaketinden kendisinin eski yazı ailemizden kıymetli şair Abdülbaki Fevzi olduğunu anladık. Üstada bütün kalbimizle geçmiş olsun der, âcil şifalar dileriz.

Cumartesi — Çarşamba

13 RAKAMININ UĞURSUZLUĞU

Akademi ve san'at muhiti ile alâkadar kimseler hatırlarlar: Güzel san'atlar akademisinde müdür olarak hiç kimse on üç seneyi aşamamıştır.

Eski müdür Namık İsmail on üçüncü müdürlük senesinde vefat etmişti. Yangın, Bürhan Toprağın on üçüncü müdürlük senesinde oldu. Bu rakamın uğursuzluğuna inanmıyan san'at dostu bir zat:

— Sakın, dedi, Çallı'nın ahı tutmuş olmasın.

Filhakika Çallı İbrahim Akademideki ikametgâhından Bürhan Toprak zamanında çıkarılmış ve yine onun müdürlüğü esnasında emekliye ayrılmıştır. Fakat Çallı:

— Hayır, dedi, ben böyle ah çekemem. Hem bakınız, Emn - âbad yanmadı, olduğu gibi duruyor. Olsa olsa Sedad Elden'in ahı tutmuştur.

Emn - âbad Çallı'nın Fındıklı sarayında oturduğu kısma vermiş olduğu isimdi, mimarî kısmı şefi Sedad Elden'in de, bu vazifeden, Bürhan toprak ile bir ihtilaftan dolayı çekildiği malûmdur.

EYVAH BU BAZİÇEDE..

Şu satırları yazdığım sırada Güzel Sanatlar Akademisi yanalı bir buçuk ay oluyor.

Bu müddet esnasında, Akademinin mimari kısmı, İnönü ilk mektebinde tedrisata başladı. Fakat resim, süsleyici sanatlar, heykel şubeleri, bu kısımların bulunduğu binalar yanmadığı halde hâlâ kapalı duruyor.

Neden?

Sebebini bilmiyorum. Belki de çok mühimdir. Fakat bir mektebin yanan kısmındaki talebeye başk bir mektepte yer bulunduğu halde, yanmıyan kısmında derslere devam edilmemesinin sebebini bir türlü anlıyamıyorum.

Bu baziçede asıl yanan, Akademinin bir kısmı değil, yine talebe oldu.

DAKTİLO HATASI

İngiltere ile Şarki Ürdün arasında imzalanan dostluk muahedesinde hiç de beklenmedik bir hata olmuş. Muahedeyi makine ile yazan daktilo metni şu şekle koymuş:

Kral Abdullahın donanması Büyük Britanyanın bütün limanlarına serbestçe girebilecek ve Büyük Britanya ordusu Ürdün zabitleri tarafından talim ve terbiye edilecektir.

İki hükûmet mümessilleri yanlışlığın farkına varmadan bu metni resmen imzalamış bulunuyorlar.

İSTANBUL NEREDE?

Dünyada pek az şehir vardır ki hangi memlekette oldukları bilinmesin. Paris, Londra, Nevyok, Moskova ve .. İstanbulun nerelerde bulunduğu hakkında tereddüt edilebilir mi?

Fakat bir Fransız kitapçısı — hem de kitapçı! — İstanbulun hangi memlekette olduğunu bilmiyor. Geçen gün Paristen adresime bir kitap geldi. «İstanbul»un altına, «Mısır» diye yazmışlar.

Bereket postacılar kitabı Türkiyeye göndermişler.

YÜCE DİVAN, YÜCEL DİVAN

Hasan-Âli Yücel, siyasi hayatını, Kenan Öner dâvasını ve maceralarını hikâye eden bir divan yazıyormuş.

Bir «nazire-i Divan-ı Fuzulî»!

Hasan-Âli Yücel divanın adını «Divan-ı Âli» koyacakmış.

Demek bir ikinci divan-ı âli olacak.

Fikret Adil

Her kadının bir güzel tarafı vardır. «Colliers»den

Bunlar birleştirilince ideal kadın vücut bulur

Devlet Tahvillerinizin gelirini

yüzde bir

arttırabilirsiniz.

Bu da Bankamızın rağbet gören hizmetlerinden biridir

Bankamıza

vâdeli olarak yatıracağınız Devlet tahvilleriniz için

muhafaza ücreti ödemezsiniz

Bankamız

ücret almaksızın kupon bedelini hesabınıza geçirir.

üstelik

tahvillerinizin gelirini

% 1

arttırır.

broşür isteyiniz.

YAPI ve KREDİ BANKASI

Babıâli Yokuşunun tanınmış kitabevleri sahipleri

Minelbab İlelmihrab

Yazan: Refik Halid KARAY

— Tefrika No. 3 —

(Akbaba) da çalışan gençlerden bir çoğunun mizah istidatları, Mütareke devrinde (AYDEDE) de neşvünema bulmuştur. Sonra (Akbaba) Refik Halid Beyin meşhur karikatürcüsü, Merkez kumandanı Emin Paşanın yaveri, işkenceci ve elyevm İtalyada firari Rıfkının karikatürlerini neşrediyor! Evvelâ bu hay huy onlar için küfranı nimettir. Maamafih eğer Refik Halid memlekete gelir de (AYDEDE) yağmasını dâva eder, müşterilerini istirdat eder diye muazzep iseler, kendilerine haber verelim ki, 150 kişilik listede dünkü mürşit ve bugünkü rakiplerinin ismi dahildir ve listenin mukadderatına tabidir.

Babıâli caddesi o kadar dolambaçlı değildir; hep birbirimizi tanırız. (Akbaba) sütunlarında alay, şaka, lâtife, hiciv hepsi iyi, fakat bize milliyetperverlik dersi! işte buna tahammül edemeyiz. (Akşam) her işte ancak kendi milletine hizmeti düşünür, Refik Halid Beyin hâtıralarını neşrederken dahi!!!

(Akşam)

Son yazının "150 lik listeye dahil olduğuma" dair fıkrası da –hemen hemen kat'iyyetle hükmetmekle beraber henüz bu derece sarih bir şekilde bildirilmediği için– hüznümü arttırmıştı. Bari, o haber, bir taraftan Hâtıratın çıkmasiyle avunurken kulağıma aksetseydi... Fransızların "bir felâket hiçbir zaman tek başına gelmez" sözü meğerse büyük hakikatlerden imiş.

Hattâ hususî mahiyette, aile hayatiyle alâkalı bir dert de yine tam bu sırada başıma gelmiş değil miydi? Fakat Fransız atasözü eksikti. Ben daha mühim bir hakikat keşfediyorum: Yalnız gelen felâkete dayanmak, çiftli veya üçüzlüsüne göğüs germekten zordur.

Bir dert diğer bir derdin tesirini azaltır dertler çoğalınca herbiri ayrı ayrı kuvvetini kaybeder, kuvvetler birleşeceğine dağılır.

Belki de fizik kaidelerine uymıyan bu muadele ruhiyat bakımından vakıaya uygundu. Hangi birini düşünürsün? Başlarsın hepsini de az düşünmeğe! Aynı fikir üzerinde derinleşmeğe imkân yoktur ki... Çaresiz bir onu, bir bunu; bir az ondan, bir az bundan düşünmeğe... Hiçbiri "fikrisabit" halini almaz. Adeta bir nevi dert hovardası, zamparası olursun, büyük, öldürücü kedere yer kalmaz.

İnsanların harplerdeki felâketlere mukavemeti, galiba felâketlerin çeşitliliğindedir. Can korkusuna açlık ıstırabı, açlığa kömürsüzlük, kömürsüzlüğe de muhacirlik karışır. Faraza muharebede ölen amcana acıyayım derken, babanın şehit düştüğü haberi gelir. "Aman of!" demeğe vakit bulamazsınız, bir bomba ile evin başına çöktüğünü görürsün. Hulâsa tek derdin üzerine düşemediğin, birini unutmadan öbürüne çattığın kendini dertlere taksim ettiğin için daha iyi dayanırsın.

Amerikan filmlerinde görmez miyiz? Tek yumrukla yere yuvarlanıp bayılan adamı bazı defa yine yumruklarla ayıltırlar.

Ben de o suretle ayıldım. Etrafıma baktım ki – kışa rağmen – günlük güneşlik... "Adam sen de, dedim, Hâtırat dursun da yazı ile biraz peysaj yapayım, Lübnan'ın tasvirleriyle oyalanayım. Allah kerim!"

Ne ise, yine bahsimize geleceğiz: Hâtıratımın tefrika edileceği haberi Ankarada fena tesir yapmış. Bunu (Tanin) de çıkan şu telgraf söylüyor:

O gün "Allah kerim" sözü bana elbette sayın "Cevdet Kerim"i hatırlatamazdı; zira bu zat henüz şöhreti şayiasına erişmemişti.

Vesika No. 4

REFİK HALİD'İN HATIRATI

Ankara, 14 Kânunusani — Refik Halid ve emsali haini vatanların neşriyatının Türk matbuatında sahai imkân bulması keyfiyeti bura gazetelerini olduğu kadar muhiti de asabileştirmiştir. Bugibilerin yazı yazmaları meselesi hakkında bazı mebuslar takrir vermeyi tasavvur etmektedirler.

Münür Müeyyet

من الباب الى المحراب !
محرری : رفيق خالد

"AKŞAM" gazetesinin, Hâtıratı ikinci defa neşrinde kullandığı başlık

O bir şey mi? (Hâkimiyeti Milliye) nin sıra hücumları yanında miskü anber, Karakulak suyu...

Fakat tutup da aradan şu kadar yıl ve işin hızı geçti, meseleyi umumî efkâr – yeni tâbirle – daha objektif düşünüyor vesaire diyerek nefsime reva görülen hakaretleri, küfürleri, yüzde doksan dokuz üç çeyreği yersiz olan isnat ve iftiraları bu sütunlara geçirmeğe de hiç niyetim yok. Varsın o noktadan vesika kısmı eksik kalsın.

Maamafih birkaç nümune vermeden de olmaz. Meselâ, işte Celâl Nuri merhumun kaleminden çıktığı üslûbundan pek belli olan bir yazıda ve (İleri) gazetesinde şöyle cümleler vardı:

"Nev'i beşerin kerih ve şeni' enmuzeçlerinden biri vardır ki milletimizin yüzler karasıdır. Cenabı Hakkın kimbilir ne hikmete mebni yarattığı bu sefil ve zelil mahlûkun ismi Refik Haliddir. İşte bu edepsizin ilâh..."

"Bundan alettakrip bir sene evvel (İleri) gazetesi resmen mahkûm edilmiyen Cenap Şahabettin ve Süleyman Nazifin makalelerini neşrettiği vakit (Akşam) refikimız tarizatını ayyuka çıkarmıştı. Aynı gazete ise bugün bir caninin Hâtıratını neşre başlıyor. Dünya kuruldu kurulalı öz milletine bu kadar ihanet eden bir yadigâr çıkmamıştır." Muharririni bilmesem kendi tasvirimden kendi tüylerim ürperecek!

Celâl Nuri ile eskidenberi aramız iyi değildi. Hattâ Birinci Cihan Harbinde türkçeciliğe müvazenesizcesine sırt çevirip meselâ bildik bileli, Osmanlı coğrafyasında bile adı (Karadağ) olan devletten bahsederken Arapçalaştırarak (Cebeli esved) diye başmakaleler yazmasına karşı Ziya Gökalp'ın (Yeni Mecmua) sında ismini kale almıyarak (Lisana Hürmet) başlıklı ve alaylı bir tenkitle mukabelede bulunmama pek içerlemişti. Merhum o sırada yine bir buhrana tutulmuştu ki meselâ "kulağa küpe" sözünü "âzâne küpe" ye, pahalı mânasına "tuzlu" yu "nemekâlûd"a, "taraftar" kelimesini "caniptar"a çevirerek acayip ve yeni tâbirler icad ediyordu. Bir bakıma sonradan bizim türkçesini yaptığımız işi büsbütün Arapçalaştırmak suretiyle tatbika koyulmuştu! Eh, lisanın gittikçe sadeleşmesini isteyen, buna da çalışmış olan bir muharrir ecnebi kaidelere uygun terkiplere bile sayfalarında yer vermiyen, "hükmü mev'ud"u bile "mev'ud hükm"e çeviren bir müessesede o gibi zararlı tuhaflıkları hazmeder mi?. Meraka düşenler varsa "Lisana Hürmet" yazısını Külliyatımın 14 üncü cillinde bulabilirler.

Şimdi memlekette bulunmamamdan istifade ederek Celâl Nuri tırnak acısını – kama yarası imişçesine – çıkarıyordu. Öyle ya, ne mahkemeye başvurabilirdim, ne de karşısına dikilip hesap sormama imkân var. Pervasızca küfretmekte tamamiyle serbest!

Sonradan da hücum hususunda hiçbir fırsatı kaçırmamıştı. Halepteki (Doğru Yol) gazetesinde çıkan bir yazıma karşı yazdığı makalenin başlığı (Tarihî edepsiz ve sermedî namussuzlardan biri) idi. Hemen hemen hep bu kabil kelimelerle dolu küfürnamesi – şahsıma çevrilmiş olmakla beraber – öyle acayip bir üslûpla ve bir değil, birkaç tahtası eksik akılla yazılmıştı ki öfkeleneceğime gülmekten kendimi alamamıştım. Güldüğümü görenler gerçekten yüzsüzlüğüme hükmedebilirlerdi. Amma sinirleri bozulup gülmemek kabil miydi?

Gazetemde cevap veremedim. Zira hangi ölçü üzerinde yazacaktım? Ne hiddetlenmeğe gelirdi, ne "espri" kullanmağa... Derken bana da bir fırsat zuhur etti: Azası bulunduğu Büyük Millet Meclisinde bir gün bir mebus ayağa kalktı: biçare Celâl Nuriye ağzını açtı, gözünü yumdu. Benim hakkımda kullandığı bütün tâbirleri fazlasiyle, hem de yüzüne karşı saydı döktü. Tıss!! Hepsini sineye çekti. Celseden bahseden gazete – görüyorsunuz ki vesikaları zamanında toplayıp saklamışım – şimdi önümdedir: kendisinin şahsıma yönettiği küfürlü makalelerin yanında sıraya girmiş duruyor.

Celâl Nuri merhuma ancak bu hâdise üzerine gazetemde bir açık mektup yazdım. Hoş bir şeydi; öfkeli değildi, sadece alaylı idi. Birkaç cümlesini koymakta beis yok. Bir ölüye hürmetsizlik edecek değilim. Zaten kendisine o zaman bile kin beslememiştim. Bir çeyrek asır sonra mı hıncımı çıkaracağım? Altmış yaşına ayak basarken...

Açık mektubumun başlığı (İsbatı müddea) idi; şöyle başlıyordu:

«...

Size hitap için bir sıfat bulmak hususunda doğrusu, düşünmeğe hacet yok; beyen beyen, istediğini seç: son hafta gelen Türkiye Matbuatı Meclisi Mebusanın alkışlarına ve müteakiben tensip ve kabulüne iktiran eden elkap listenizi tafsilâtiyle neşrettiler. Dünyada hiç bir adama müyesser olmayan bu mazhariyetten dolayı ne kadar iftihar etseniz yeri var! Biribirine şunu der, bunu der: dilin kemiği yok fehvasınca daha müthişlerini de söyliyebilir.

(Arkası Var)

Babıâli Yokuşunun tanınmış kitabevleri sahipleri

Amerika ile Rusya uyuşamıyorlar (Gazeteler)

— *Biraz bana ayak uydur da sağa dönelim!*
— *İmkânı yok! Sen bana uy... Soldan ayrılamam!*

NOTLAR:

Bir Doçente Verilen İş

Yabancılarca evlenenler devlet memuru olamazlarmış. Bu yüzden de Ankara üniversitesindeki bir doçent işinden çıkarılmış. Buraya kadar güzel. Amma sonra ne olmuş biliyor musunuz? Millî Eğitim Bakanlığı bu doçente iş vermek istemiş. Bu iş de bir ilk mektep mezununa verilmesi gereken bir işmiş. Doçent bu işi reddetmiş. Ötekiler susmuşlar. Onlar sustuktan sonra bize dilimizi tutmak düşer. Karıştırmıyacağız o tarafları. Yalnız, üzerinde durmak istediğimiz başka bir nokta var. Bu doçent, devlet memuriyetinden bir yabancı ile evlendi diye çıkarılmıştı. Kocasından ayrılmadığı halde nasıl oluyor da yeniden bir devlet memuriyetine tâyin ediliyor? Millî Eğitim Bakanlığı, bu işlerde, üniversite kadar hassas davranmıyor mu yoksa?

Kültür seviyesi

Bir doçentin bir ilk mektep mezununun yapacağı işe tâyin edildiğini medenî bir Avrupalı duysa ne der acaba? Her halde hayran olur, değil mi? Kültür seviyemizin pek yüksek olduğuna, ilim adamlarımızın memlekete sığamıyacak kadar bollaştığına hükmeder değil mi? Biz de gerçekten o yoldayız. Bu gidişle, yakın zamanda, profesörlerimizin tünel kapısında turnikecilik ettiklerini görüp öğüneceğiz.

23 Mayıs

Bahar Festivali

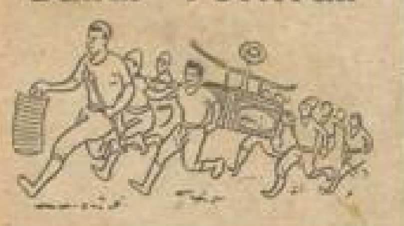

)0 kişilik Mehter'i de içine alan zengin programın

Tulumbacılar yarışı

...nerin heyecanını yaşatacaktır

Risale-i Nusrat Efendi

—Eski tıb ve tedavi—

Verem illetinin ilâcı!

Bir miktar tecrübemiz sebkat eden sulardan tahrir edelim: Evvelâ bu sudur ki verem illetinin iptidalarında ve hezali muvattan âriz olan kimesnelere ve şiddeti mehafetten hayızdan münkati olan kadınlara emrazı cildiyyeye ve kılleti nevmden şikâyet edenlere seriüttesir âbı hayata bedel bir sudur, gâyet mektûm olan esrardan idi. Lâkin fakir gâyet ifşa eyledim, terkibi budur: Altı kıyye sığır südü bir tencereye koyup bir kabuğu soyulmuş incir ağacı çubuğu ile karıştırılarak ol kadar sabreyle ki süt galeyana başlayıp taşmak istedikte indirip üzerine bir iki limon sıkıp terkedeler. Bu eczaları "baldıri kara" beş dirhem "benefşe" beş dirhem "kuşkonmaz kökü" beş dirhem "raziyane" kökünün kabuğu, on dirhem "hindibâ tohumu" üç dirhem "lisanı sur" (anasına babasına pay veren) çiçeği üç dirhem "eftemon" on dirhem "ravend" üç dirhem. Bu eczaları hurdalayıp sütün içine koyup bir gece inbikte terkettikten sonra lâtif ateşle taktir edeler ve rayihasını zabtiçün inbikin etrafın' ve mukabele vaslını hamur ve çerçeve kâğıdı ile muhkem sedde deler. Bu sertakadan üç dört kıyye su hâsıl olur. Ağzını muhkem bağlayıp akşam ve sabah üçer fincan kadar istimal edip Mevlâyı Mütealin bu suda olan esrarını müşahede edeler ve teshil etmede naziri yoktur

ŞEKER!. ŞEKER!.

Aman, şeker fiatlarına dokunmıyalım!

Dokunursak artık iflâh olmayız; eler tutar yerimiz kalmaz.

Et pahalanabilir, ekmek bozulur, fasulye fırlar, herşey olabilir ve geçim zorluğu üzerinde hepsinin fena tesiri görülür. Lâkin şekerinki öyle değildir. Şekere zam, yerden göğe dizilen küplerin bir tanesini çekivermek kadar:

Seyreyle sen gümbürtüyü!

Dedirtecek bir kıyamete sebep olur.

Şeker fiatı artarsa fiatı artmıyacak tek nesne kalmıyacaktır. İçecek, yiyecek, giyilecek herşey... Hattâ daha başka şeyler de!

Bundan önceki kabine 7 Eylûl kararlarını çıkartarak elimizdeki bir lirayı 50 kuruşa düşürdü ve adını tarihimizdeki affedilmez hatâlar cetvelinin başına geçirdi.

—★—

7 Eylûl kararları dünya durdukça ve Türkiye tarihi okundukça gelecek nesillere:

— Aman Yarabbi! Neler yapmışlar! Ne yanlış düşünmüşler! Devletin ve halkın başına ne işler açmışlar! Sonra da nasıl olmuş da sıyrılıp kurtulmuşlar!

Dedirtecek bir vakadır. Harp başlangıcında şekerin kilosunu yek tahtada ve tek kalemde 5 liraya çıkarmak da 7 Eylûl kararlariyle atbaşı bir gidecek, aynı hatâlar cetveline girecek bir hesapsızlık değil miydi? Yalnız devlet arttırma ve eksiltmelerindeki zararımız milyonları aşmış ve bütçenin kabarıp kabına sığamaz hale gelmesi o yüzden olmuştur.

Geçim ise artık bir daha düzelemez kötü duruma bu karardan sonra düşmemiş miydi? Sulha rağmen henüz onun tesirinden kurtulmamışken 7 Eylûl kararla-

Kadrolarda tasarruf

Tekel Bakanlığı teşkilâtında ıslahat yapılacakmış. Kadrolarda tasarruf prensibi birinci plânda yer alıyormuş. Devlet ricalinin günde üç öğün tekrarladıkları nakarat: «Az memur ile çok randıman almak»

Şüphe yok ki iyi şey. Keşke yapılabilse! Fakat hiç aklım kesmiyor. Bugün, çok, pek çok memur ile az randıman dahi alınamazken bunun aksini nasıl becerebileceğiz?

Allah cümleye gecinden versin; ölen, emekliye ayrılan veya kendi isteğiyle çekilen memurların yerlerine yenileri alınmıyacakmış Güzel amma onların işlerini kim yapacak?

İnsanın vücudundaki çift uzuvlardan biri eksilirse onun kuvveti de öbürüne geçermiş. Cenabıhak muhafaza buyursun, meselâ insanın sol kolu sakatlanıverse, sağ kolunun kuvveti bir misli artarmış.

Ağaçları, asmaları da bu maksatla budarlar ya. Kesilen dalların kuvveti geride kalanlara gider, daha fazla meyva verir.

Devlet dairelerindeki kadro tasarrufunda da ayni tabiat kanunundan mı istifade edilecek acaba?

Âsiyabı Devlet:

Halk Partisi tam yirmi üç yıl tek başına tecrübelerle vakit geçirdi.

Demokrat Parti kurulunca şiddetli bir muhalefet gürültüsü başladı, iki yıl da D. P. — C. H. P. çarpışmalariyle günümüzü gün ettik.

Bu sefer çekişmeler tavsar gibi oldu, her parti kendi başının derdine düştü. Her gün her iki partinin ileri gelenleri arasında dahilî ihtilâflardan bahsediliyor ve parti elemanları mütemadiyen ihtilâf şayialarını tekzip etmekle ömür geçiriyorlar.

Yeni doğmakta olan 3 numaralı adsız parti bile daha şimdiden, doğum sancıları arasında ayni kaygıya düştü. Her gün gazetelerde, kurucuların makaleleri, beyanatları çıkıyor. «Şayialar asılsızdır. Aramızda hiç bir ihtilâf yoktur.»

Âsiyâbı devlet işte bu rüzgârlarla dönüyor. Hoş, rüzgâr olmasa da döner ya!

Halkın sıhhati:

Maliye Bakanı, gazetecilerle yaptığı konuşmada rakı fiyatlarının arttırılmasına temas ederek bunun bütçe mülâhazasiyle yapılmadığını, halkın sıhhatini korumak için rakının kilosuna bir lira zam edildiğini söylemiş.

Bir müddet evvel yine gazetelerde çıkan bir istatistikte, halkın sıhhatini korumak için devletin harcadığı para hesap ediliyor ve hatıramda yanılmıyorsam, adam başına günde otuz para isabet ettiği bildiriliyordu.

Maliye Bakanının son beyanatından memnuniyetle öğreniyoruz ki hükûmet, bu sefer halkın sıhhatine daha fazla ehemmiyet vermiş, eskisine nisbetle kıymetini kat kat yükseltmiş.

Yalnız, arada ufak bir fark var: Evvelce otuz para hükûmetin kasasından çıkıyordu; bu sefer bir lira halkın kesesinden çıkıp devlet hazinesine giriyor.

Fakat gaye halkın sıhhatini korumak değil mi? Maksat hâsıl olsun da para nereden çıkarsa çıksın!

Şaşacak ne var?

Piyasada çok geniş mikyasta bir durgunluk, işsizlik, parasızlık hüküm sürüyormuş. Büyük firmaların ellerinde külliyetli miktarda ihracat malı varmış, fakat bunların maliyet fiyatları yüksek olduğu için dış piyasalarda alıcı bulunamıyormuş, iflâs tehlikeleri baş gösteriyormuş.

İthal mallarındaki fiyat yüksekliği de bunların iç piyasada satışını ağırlaştırıyormuş, piyasa tereddüt, endişe içinde imiş.

Gündelik gazeteler bunları, olağanüstü hâdiselermiş gibi anlatıyorlar.

Şaşacak ne var bunda? 7 Eylûl kararlarını çıkaran Evliyayi umûr o zaman bize dememişler miydi ki:

«— Bekleyiniz, bu kararların neticelerini göreceksiniz.»

«Bekliyen derviş, murada ermiş» derler. Gerçi bu işlerde murada erenler beklemeden eriyorlar. Fakat biz inat ediyoruz, bekliyoruz ve kararların neticelerini görüyoruz işte.

İnat da bir murattır!

Cemal Refik

Modern Müzik

Et ofisi kuruluyormuş..

— **Toprak ofisi buğdayı arpa yaptı; bakalım bunlar eti neye çevirecekler!**

Belediye sütçülüğü ... alacakmış

— Demek ... sütle suyu belediye ...

...rihi okunduk-

...! Neler yap-
...düşünmüşler!
...aşına ne işler
... nasıl olmuş
...şlar!
...akadır. Harp
...rin kilosunu
...kalemde 5 li-
...Eylûl kararla-
...cek, aynı ha-
...ek bir hesap-
...Yalnız devlet
...elerindeki za-
...şmış ve büt-
... sığamaz ha-
... olmuştur.
...r daha düze-
... bu karardan
...iydi? Sulha
...n tesirinden
...ylûl kararla-

KIRPININ dedikleri

riyle – şekere zam hatâsına rahmet okutturacak – iktısadi bir buhrana daldık. Hem gırtlağımıza kadar daldık.

—★—

Bu iki kararladır ki sırtımız iki büklüm oldu.

Şimdi, düşürülmüş şeker fiatlarına velev elli kuruşluk bir zam kararı çıkarsa belkemiğimizin bir daha bükülmesi imkânı da yoktur. Zira belkemiğimiz kırılmış olacaktır!

Hatırlatalım: Hükûmet şekere zam yapınca ancak zehir zenberek sözlerle karşılanacak, herkes ona "ne Samın şekeri, ne Saka'nın yüzü!" diyecektir.

Aman şekere dokunmıyalım! Şeker netameli bir gıda maddesidir. Ateşle oynamamalı, şekere dokunmamalıdır. Şeker fiatı uyuyan yılandır, kuyruğuna basmamalı! Şeker, pusuya yatmış bir düşmandır, üzerine varmamalı. Şekere zam, şekeri şapa çevirmektir.

"Şap olur mu şeker?" diye bir meşhur söz vardır. Olur. Fiatına zam yapınca!

Hükûmet tarafından neşredilen tebliğlerde "fiatlara zam yapılmıyacak" denildikten sonra kısa bir müddet geçmeden muhakkak zam göreceği anlaşılan bir madde de şekerdir!

Allah rızası için, veremlilere merhameten olsun, şekere zam yapmıyalım.

Şekere zam yapacak kabine, kendisini tarh ve tenzil etse daha iyi yapar!

KİRPİ

NOT: — Geçen nüshamızdaki KİRPİ fıkrasında ikinci sütunun 10 uncu satırında "bir" kelimesi yanlışlıkla "bu" olarak yazılmıştır. Mânayı bozduğu için tashih ederiz.

Demokrat Parti Başkanı karşılandığı sırada kurbanlar kesilmiştir.
(Gazeteler)

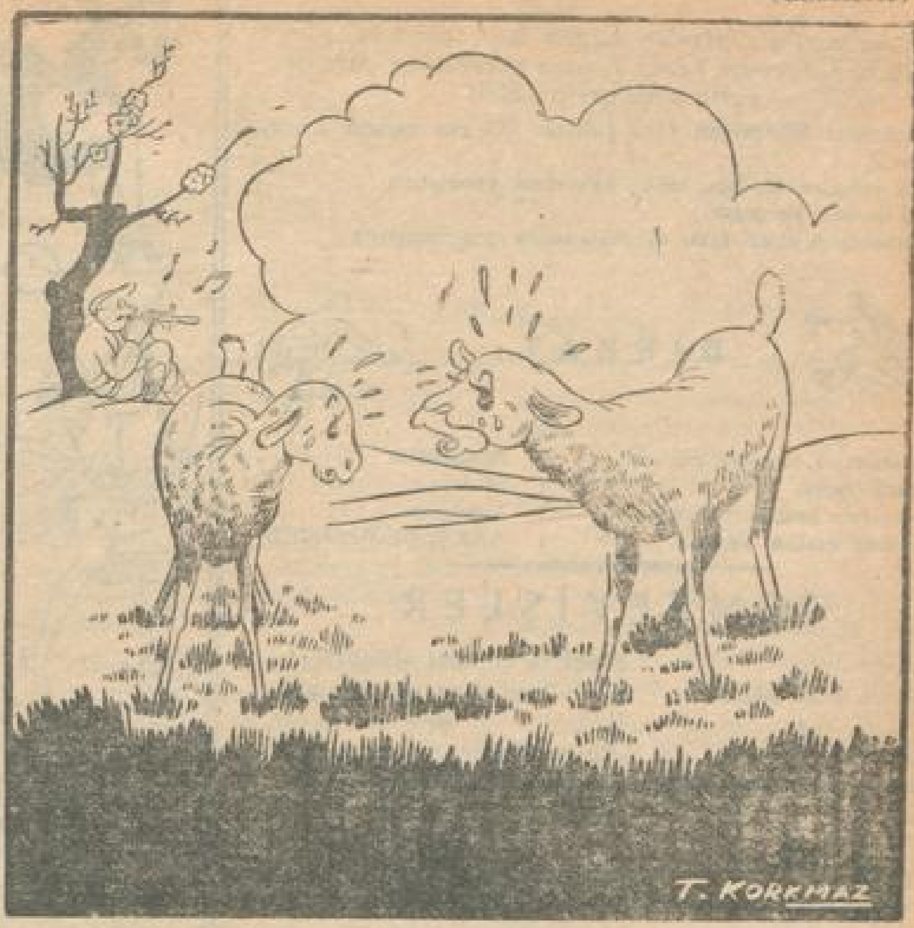

— Hakkını halâl et kardeşim! O, bu taraflara geliyor

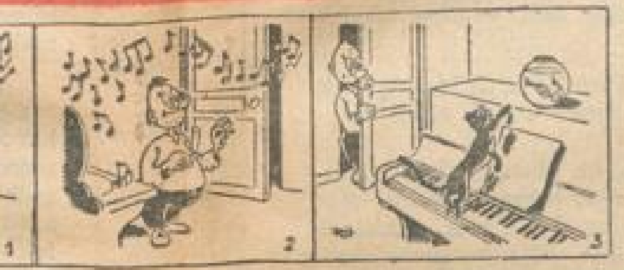

Modern Müzik «Travaso»dan

...ne nisbetle kıy-
...
...ark var: Evvel-
...zasasından çık-
... halkın kesesin-
...ne giriyor.
...hatini korumak
...sun da para ne-

...r?

...kyasta bir dur-
...k hüküm sürü-
...n ellerinde kül-
...malı varmış, fı-
...yatları yüksek
...da alıcı buluna-
...eri baş gösteri-

...at yüksekliği de
...şını ağırlaştırı-
... endişe içinde

...nları, olağanüs-
...atıyorlar.
...7 Eylûl karar-
... umûr o zaman
...:
...arların neticele-

...ada ereniş der-
...ada erenler bek-
... biz inat ediyo-
...arın neticelerini

Cemal Refik

İzmirden Haber:

Teşekkürün böylesi

Demokrkat Parti sadece millet vekillerini ihrac etmekle kalmıyor. Bu tasfiyeye, neşriyat büroları da dahildir. Meselâ, burada partinin kökleşmesine makaleleri ile olduğu kadar konferansları ve sair faaliyeti ile yardım etmiş olan, İzmirin «Demokrat» gazetesi Baş muharriri Burhan Belge, geçenlerde idareden bir mektup almış, bunun ne demek olduğunu pek tabiî anladınız, kendisine «teşekkür» ediliyor.

Burhan Belge'nin yakında İstanbula hareket edeceği söyleniyor. Herhalde orada, talihini, şimdilik üçüncü defa olarak, üçüncü partide deneyecektir.

Merhaba!

Halikarnas Balıkçısının dalgınlığı ve her rastladığı kimseyi selâmladığı malûmdur. Bir çok hikâyelerini toplayan son eseri «Merhaba, Akdenizi henüz okumuş bir genç, geçenlerde kendisini kahvede görmüş ve üstada büyük bir hayranlıkla bakmağa başlamış. O da bir tanıdık zannederek, meşhur edasiyle:

— Merhaba, delikanlı!

Demiş. Genç, memnun, arkadaşına dönerek:

— Hayret, demiş, kitabımı daha dün bitirdim. Karii olduğumu nasıl da tanıdı?

AKLIMDA KALANLAR

Paşazadeler

Şeyhülislâm Mehmet Cemaleddin Efendi henüz Meşihat Mektuçusu iken, Fatihte Deve Hanındaki konağında otururdu. Kızı Operatör Cemil Beyle (Paşa) evlenmiş, evden çıkmıştı. Büyük oğlu Kemalettin Molla Bey evlenmek üzere idi. Üçüncü evlâdı Ahmet Muhtar Bey çocuktu. Fakat her çocuk gibi değil, başka güna bir çocuktu. Meselâ saçlarını kestirmemekte ısrar eder, filosoflar benim gibidir derdi. Uzun saçın uzun akla ve akıllığa delâlet ettiğnii nasılsa duymuş, inanmıştı. Pederi bu hale ve bu kıyafete muterizdi amma valde müsamahakâr idi. Halbuki mektebe de devam etmek çağı gelmişti. Upuzun saçlı bir çocuk bâhusus eba'enced sarıklı bir ailenin necli necibi, emsalsiz bir şekilde mektebe gönderilemezdi. Şu halde: Mektupçu Efendi Hazretleri bir gün kızdı emretti. Bir makas getirtti, mahdum beyi yakalattı. Şırak şırak saçları kesti. Ağlamalara, feryat ve figana ehemmiyet vermedi. Hem o kadar ehemmiyet vermedi ki oğlunun başına bir de sarık sardı. Fakat bu sarık yalnız Muhtarın değil, koca evin başına geçti. Çocuk tepiniyordu - "İstemem de istemem!" Ağlıya dursun... Ramazan gelmişti. Cemaleddin Efendi dostlarından olan Feraşeti Şerife vekili Efendinin iftarına gitti. Yanında Muhtar da vardı. Mahdum Beyefendi, yâni Muhtar Molla Beyefendi sözleriyle, tavırlariyle, zekâsiyle hane sahibinin hoşuna gitti ve çocukla âdeta büyük adamla konuşur gibi konuştu. Birkaç gün sonra İkinci Abdülhamidin huzurunda iken tesadüfen Muhtardan da bahsetti. Padişah bu ya, bu çocuğu göreyim, demişti. Gördü ve onunla dikkatli konuştu, eğlendi. Hem ona "sen ne istersin? Ne seversin?" gibi bir sual sordu. Çocuğa öğretmişlerdi, boyuna dua ediyordu. "Oğlum bunları sana öğretmişler. Sen ne istiyorsan bana onu söyle" emrini verdi. Muhtar da bu ya: "Efendim babama emrediniz, bana sarık giydirmesin, başıma sarmasın!" diye ağladı. Kendi gibi minnacık bir rütbe kopardı ve artık sivil oldu. Onu evine getirdikleri zaman babasına karşı aldığı tavrın gayet sempatik olduğunu ve hareketinin babasını bile hayretlere düşürdüğünü söylerler. Ben Muhtar Beyi Nümune-i Terakki mektebinde tanıdım. Rütbeli talebedendi. Ve bizden hayli üstün sınıfta idi. Çok geçmedi, pederi Şeyhülislâm oldu. Yine çok geçmedi, Muhtar Beyimiz de Âmedî hülefalığına tayin edildi. Mektebi bıraktı. Mektebi bitirmeden memur olan (Paşazadeler) in pişdarı azamet vakarı olan müşarünileyh fakat pederiyle beraber oturduğu Şeyhülislâm konağında hususi dersler alıyordu. Bunu da söyliyeceğim, ona bu ziyade yakışmıştı. Ve gitgide asliyei ricali saltanatı seniyeden olan Ahmet Muhtar Bey, inadiyle; fikri takibe fartı irtibatiyle medarı kelâmı olan "şoz! şoz!" lariyle; sabahlara kadar konuşmalaryile: misafirlerini uykusuzluktan bayıltıncaya kadar didişmeleriyle elbette adamakıllı bir başıbozuk ve müşarün - bilbenan olmuştu. Cenabı Hak rahmet eylesin: Önümüzdeki Ramazan, vefatının beşinci senesi olacaktır.

Semih Mümtaz S.

(İktibas hakkı mahfuzdur)

DÜŞMEYE DAİR

Meyveler ballandıkça düşer
Yapraklar kuruyunca
Yavrukuş uçmayı şaşırınca düşer
Yıldızlar da düşer
İnsanlar da düşer...

ORHON M. ARIBURNU

GİDEN GİDENE!..

Hangi bir güzeli sevdimse candan
Gönlümü incitti, bıraktı gitti;
Sanki kadın değil havada uçan
Pervanesiz birer uçaktı, gitti.

Sarışını sevdim beni aldattı;
Seviyor göründü bir pula sattı;
Bire binbir yalan ekledi, kattı;
Sormayın halimi, ne yaktı gitti.

Esmerini sevdim yaşı on yedi
Hırıltı gürültü başımı yedi;
Senelerce sürdü dedi, demedi;
Ben bir kılıbık, o kazaktı gitti.

Bir civelek bludum pek çıtır pıtır;
Ne avuca sığar, ne ele gelir:
Ayağında sade eksikti zincir;
Mutlak Bakırköyden kaçaktı, gitti.

Bir tane dul buldum insaf edeni;
Anası, danası, gelen gideni,
Soyulmuş soğana çevirdi beni;
Gece, gündüz işi tuzaktı, gitti.

Dedim artık uslusunu bulayım;
Yoruldum, biraz da rahat olayım;
Bulmasına buldum, kadermiş bayım,
O da benden beter salaktı, gitti!.

Hüseyin RİFAT

Belediye sütçülüğü eline alacakmış
— Demek bundan sonra süte suyu belediye katacak!

Şeker darlığı üzerine
— Zaten 7 Eylülden sonra ağzımızın tadı mı kalmıştı!

Demokratların yarınki mitingi
— Ben de gideceğim amma seçimde Halk Partisinin yaptığı gibi şeker, pirinç, basma dağıtmıyacaklarmış!

SİNEMADA

Milyon sarfiyle yapılan büyük bir sinemada, film başlamadan evvel halka sinema perdesinde yazı ile verilen bir garip izahat

(Sinemamız Müdüriyeti (10) öksüzün iki gün karnını doyurmuştur.)

(Beş ökksüze bir gün sabah kahvaltısı vermiştir.)

(İki kurban kesmiştir.)

(Kurbanların etleri fakir akrabalarımıza dağıtılmıştır.)

DİKKAT:

Sinemamızın temelini kazıyan	:	Zencefilyan
Plânını yapan	:	Biberyan
Betonarme hesaplarını yapan	:	Topikyan
Kumunu çakılını taşıyan	:	ARABACI MEHMED

BENZEYİŞLER

Edison :
Elektriği bulan adam

Elektrik Şirketi Müdürü :
Elektrikten ziyan eden adam.

★

Danton :
Başını giyotine teslim eden adam.

Recep Peker :
Operasyondan kurtulan adam.

★

Donkişot :
Yel değirmenlerine hücum eden adam.

Kenan Öner :
Demirden leblebi adam.

★

Güzel Amerikan filmi,
Vatan Kurtaran Arslan.

Şark Sinemasında yerli film :
Garip bir Kel Oğlan.

★

Kristof Kolomp :
Amerikayı keşfeden adam.

Tetkik Heyeti Reisi :
Amerikada kaybolan adam.

1 — Lodos; 2 — Poyraz; 3 — Bâdisabâ; 4 — Meltem; 5 — Karayel; 6 — Kasırga; 7 — Kurander.

AĞABABA ANLATIYOR

Allahın adaleti

Vaktile âbid ve zahid bir derviş dağ başına çekilmiş, namaz ve niyaz ile vakit geçirirmiş. Bir gün önündeki dere başına bir süvari inmiş, yıkanmış, fakat içinde altın dolu kemerini otlar arasında unutup gitmiş... Arkasından gelen başka bir atlı, ayni yerde, su içmek için durmuş, kemeri bulmuş, sevinerek beline takmış ve yoluna devam etmiş.. Aradan bir müddet geçmiş, oduncunun biri eşeğini kakarak gelmiş, dere kenarında dinlenirken kemeri unutan süvari pür telâş dönmüş, aranmış, taranmış, paralar yok.. Oduncudan şüphe etmiş; biçare köylü inkâr eder, haberi olmadığını yeminlerle anlatmağa çalışırmış. Kim dinler? Süvari kılıcını çekmiş; bir darbede oduncunun kafasını uçurmuş!

Vak'aları uzaktan seyreden derviş, bu haksızlığa karşı isyan etmiş, «Allahım, demiş, adaletin bu mudur? Bir adama kemerini unutturur, bir başkasına buldurur ve diğer bir kabahatsizin boynunu vurdurursun?»

Derhal hâtiften bir nida gelmiş:

— Ya kulum, sen aklının ermediği işlere karışma, bilmediğin meselelere itiraz etme. Kemeri kaybeden süvarinin babası vaktile o kemeri bulan adamın babasından altın dolu bir kemer aşırmıştı. İşte çalınan parayı oğluna iade ettim. Başı kesilen köylüye gelince yirmi sene evvel ayni süvarinin babasını gizlice katletmişti. Ona da cezasını verdirdim!

Bu sözleri işiten derviş hemen secdeye kapanmış ve bir daha hikmeti ilâhiyye itiraz etmemeğe ahdü peyman eylemiş...

Biz de öyle yapalım. itirazı bırakıp sadece seyrü temaşa edelim!

İngilizce Karpuz

— Amerikadan yeni dönmüşlerdi. Sordular:

— Demek mükemmel ingilizce öğrendiniz ha!

— A, tabiî değil mi. Bir kaç ay içerisinde su gibi konuşmağa başladım.

— Peki karpuza ne diyorlar orada?

Adam bir an düşündü sonra cevap verdi:

— Vallahi ben oradayken henüz karpuz çıkmamıştı da...

Nikâh Dairelerinde

Sevim Hanımın Nikâhı

III

Kumral kız ile Şevket Bey sık sık göz göze gelirlerken Sevim Hanım da kızın yanındaki delikanlıya arada bir göz kaydırıyor ve her defasında bakışları karşılaşıyor. Macid Bey cidden sempatik bir delikanlı. Tipinde, hareketleridne alâka uyandırıcı hususiyetler var. Bakışları cazip, tebessümü davetkâr; tavrı, edâsı zarif.

Sevim Hanım kısa bir tereddüt devresi geçiriyor, Macid Beyle Şevket arasında bir mukayese yapıyor ve neticede Şevketin sevgisi galip geliyor. Ne de olsa ilk göz ağrısı...

Şevketin koluna girip köşeye çekiyor, çıkışıyor :

— Kumral kız ile pek alâkadar oluyorsun.

— Teessüf ederim, Sevimciğim! Böyle bir şeyi benden nasıl umarsın?

— Demindenberi gözlerini o taraftan ayırmıyorsun, o da sana bakıyor.

— Yanılıyorsun, Sevim. Kalbimin ilk ve son kadını, gönlümün ilk ve son sevgisi sensin. Belki dalgınlıkla o tarafa bakmışımdır fakat emin ol ki kumral kızın farkında bile değilim.

★

(N...) Hanımla (H...) Beyin neşelerine pâyan yok. Biricik kızları Sevimin nişan hazırlıkları tamamlandı, o gün kendi evlerinde merasim yapılacak. Davetli grupları salonu doldurmağa başlıyorlar. Genç kızların gıpta dolu bakışları Sevimin üzerinden ayrılmıyor.

Şevketin yakın arkadaşlarından bir delikanlı getirdiği buketi takdim ediyor. Sevim Hanım sarı kırmızı güllerden yapılmış demeti alırken rengi sararıyor. Misafir salona geçtikten sonra Sevim Hanım hiddet kıvılcımları saçılan gözlerle Şevkete işaret ediyor, beraberce bir odaya giriyorlar.

— Senin bu arkadaşın Galatasaraylı mı, Şevket?

Sevglisinin halindeki değişiklikten şaşıran Şevket telâş ve hayretle :

— Evet, diyor. Galatasaraylıdır. Fakat sana ne oldu? Neden rengin soldu?.

— Benim rengimi bırak da sualime cevap ver. Sen de Galatasaraylı mısın?

— Futbol oynamam amma Galatasaray Lisesinde iki sene okumuştum, o zamandanberi Kulüpte kayıtlıyım.

Sevim Hanımın yüzü hiddetten pençe pençe kızarıyor, dudakları titriyor, elindeki sarı - kırmızı gül demetini parmaklarının arasında didikledikten sonra yere çarpıyor ve haykırıyor :

— Olamaz. Seninle kat'iyyen evlenemem. Ben Fenerliyim. evleneceğim erkek de Fenerli olmalıdır.

Şevketin ağız açmasına meydan vermeden odadan fırlıyor. annesini çağırıyor :

— Nişandan vazgeçtim. Şevket Galatasaraylı imiş. Fenerli olmıyan bir erkekle evlenemem ben.

— Aman, öyle şey olur mu, kızım? Bir sürü para harcadık, hazırlık yaptık, misafirleri davet ettik. Böyle bir zamanda nişandan vazgeçilir mi? Durup dururken fenerleri şamdanları nereden çıkardın. Evlendikten sonra gecelevin sokakta fenerle dolaşacak değilsiniz ya. Şevket Bey saraylı ise daha ne istersin? Öp de başına koy. Saray terbiyesi gördüğü her halinden belli zaten çocuğun. Fener de ne oluyormuş? Bugünün eyyamında fenerle sokağa çıkan erkek var mı ki, a kızım?.

Sevim Hanım ateş püskürüyor :

— Üzerime varma, anne! Fenerli olmıyan erkekle dünyalarda evlenmem. Şevketle nişanlanmıyorum. Babama söyle; misafirleri dağıtsın, Şevketi de defetsin.

(N...) Hanımın iki gözü iki çeşme. Fakat bu halini misafirlere göstermek istemiyor. Kendi odasına çekiliyor, hizmetçi ile haber gönderip kocasını çağırtıyor. (H...) Bey merak içinde koşuyor :

— Ne oldu, Hanım? Niçin ağlıyorsun?.

— Sen benim ağlamamı bırak da Sevimin çaresine bak.

Sevimin çaresi de ne imiş .

— Ne bileyim ben Doktor mu çağıracaksın, baytar mı getireceksin, ne yapacaksan yap, kızı kurtar.

— Beni çatır çatır çatlatmasana! Sevimin nesi varmış, söylesene!

(N...) Hanım sürekli bir hıçkırık krizinden sonra boğuk sesle anlatıyor :

— Daha ne olacak, ayol? Başımıza gelenleri biliyor musun? Kız elden gidiyor. İyi saatte olsunlara karıştı galiba. "Nişandan vazgeçtim. Şevket Saraylı imiş. Onunla evlenmiyeceğim. Bir eli fenerli, bir eli şamadnlı erkek isterim" diye ter ter tepiniyor. Odasına git de yavrucağın halini gör. Ettiklerimizin cezasını çekiyoruz. Namazı, niyazı bırakıp da işretlere, çalgılara dalanın sonu budur işte!

(H...) Bey telâşla çıkraken (N..) Hanım ellerini açıyor; "Allahım, muhafaza buyur! Yavrucağım senin birliğine emanet, Yarabbi" feryadiyle hıçkıra hıçkıra karyolaya kapanıyor.

Sevim Hanım kat'i kararını babasına anlatıyor. (H...) Bey işin içyüzünü daha kolaylıkla anlıyor. Biricik kızının arzusuna nasıl itiraz edebilir?! Ellerini uğuşturarak salona gidiyor. davetlilere kısa bir nutuk irad ediyor :

"— Sevgili ahbaplarımız;

Ce. Re.

(Devam edecek)

Sinema yıldızları serisi : No. 3

(Bu karikatür serisi milletlerarası şöhrete sahip bir sanatkârın eseridir)

Şimdi Ankaraya gitmiş bulunan İsveçli pehlivanlarla arslanlarımızdan birkaçının daha portresini sunuyoruz. (Karikatürler hususi ressamımız Togo tarafından çizilmiştir.)

Eski AYDEDE'den

Kenar semtlerde muharrirlik

Türkiyede muharrirlik edecek adam, kışın Beyoğlu, Nişantaşı cihetlerinde, yazın da Kadıköy, Ada falan gibi yerlerde oturmalı ki, rahat edebilsin! Sultanahmet, Cağaloğlu civarı ve Boğaziçinin bazı yerleri de muvafıktır. Fakat Fatih, Aksaray, Eyüpsultan bilhassa Karagümrük, Edirnekapı, Kasımpaşa, Mevlânekapı, yenibahçe gibi yerlerde oturmağa hiç gelmez. Hele gazete muharriri olursanız vay halinize! Ben bir kaç senedir bu kenar semtlerde oturan bir gazete muharririyim, bu yüzden çektiğimi ben bilirim. Sanki bu memlekette, bir gazete muharriri, ayni zamanda hem belediye reisi, hem zaptiye nazırı, hem Maarif müdürü, hem mahkeme kadısı, hem tramvay direktörü, hem vapur kaptanı, hem arabacılar kâhyası, hem avukat, hem tellal, hem bekçi, hem imam, hem muhtar, hem muallim, hem mürebbi imiş gibi, rastgelen size koşar, sırrını size açar, derdini size yanar, dermanını sizden bekler. Bir sabah kalkarsınız, komşulardan bir efendi karşınıza çıkıp:

— Evlât, der, affedersin, size bir şey danışacağım!

— Buyurun efendim!

— Mahdum köleniz iki aydır mektebin taksitini götüremedi. Müdür bey, kaydının terkini cihetine gidiyormuş. Bunun için gazeteye iki satır bir şey lütfetseniz!

Akşam üstü evinize gelirken bir ihtiyar kadın karşılar:

— Aman oğlum, şu bizim evi satıyoruz. Ceridenizde ilân ediverseniz, ne olur? Ben de sizin komşu teyzenizim!

Bir gece bakarsınız ki, otururken kapı çalınır, açar, bakarsınız ki, gözlüklü bir kalem efendisi:

— Rahatsız ettik, affedersiniz!

— İstağfurullah!

— Sizden mahalle namına bir şey rica edeceğiz, malûmu âlileri, şu bizim arka sokağın yolları pek berbat, geçilmez bir halde, yarın öbür gün yağmurlar başlarsa ne yaparız? Bunun tâmiri için gazetenizle nazarı dikkati celbetmeniz için geldim.

Haydi diyelim ki, bunlar bir dereceye kadar su götürür ricalar; ya bunların daha saçmaları var ki, insanı çıldırtır. Geçende mahallenin hatırı sayılanlardan? iki kişi bana ne deseler, ne teklif etseler beğenirsiniz? Dediler ki:

— Birader, kaç gündür söyliyeceğiz, unutuyoruz. İiyi ki seni gördük de hatırladık. Bendehanenin karşısına yeni taşınmış biri var, hani gözlüklü uzun boylu, kıranta bir zat..

— Evet efendim..

— Bu adam her akşam eve gelince elindeki zenbili kapının önüne koyup fakirhaneye ve sair evlere karşı utanmadan sokağa abdest bozuyor, öyle içeri giriyor.

— Evde halâ yok mu?

— Olmaz olur mu? Fakat tabiatsızlık.. Rica ederim, şunu gazete ile teşhir etseniz..

Nasıl teklif hoş! değil mi?.. Sonra yine diyor ki:

— Azizim, size güzel bir mevzu vereyim, yazın: dün gece Sezai ile beraber kafaları çekktik, gelirken yolda bir kadına rastgeldik, asıldık, meğer kadın bizim Hacı Beyin kızı değil mi imiş?

— Sonra?

— Sonra kepaze olduk, gitti.

Gördünüz mü? Herif, kepazeliğini gazete ile teşhir ettirmek için bana yalvarıyor.

Daha böyle tekliflere maruz kalıyorum ki saymakla bitmez. Başı yemenili, saçı kınalı haminne, camı vurur, mühim bir şey söyliyecek zanneder, durursunuz, maaşı sorar; bakkalın karısı erzak piyasasını sizden anlamak ister, köşedeki dul kadın oğluna iş bulmak için size yalvarır. Küçük toramanın elinden tutmuş gezdiren teyzesi, sizi göstererek der ki:

— Bak, yaramazlık etme ha! sonra seni ağabeyin (AYDEDE)ye yazar ve şunu da ilâve etmeği unutmaz:

— Ağabeysi! Oğlum sizden (AYDEDE) istiyor.

İstiyor amma, isteyen yalnız bir kişi olsa âlâ!.. Mahalle tekmil baştan aşağı benden (AYDEDE) ister, kahveciye, bekçiye, sakaya varıncaya kadar.. Yalnız istemekle de kalsalar iyi, getirdikten sonra bana okuturlar, dinlerler, ve anlayamadıkları yerleri de uzun uzadıya izah ettirirler. İşte kenar semtlerde gazete muharrirliği etmenin mahzurları!

Osman Cemal

KISA HİKÂYE

Mat etmiş!

Bizi vaktiyle sürdükleri zaman siyasi mücrimlerin arasına bir miktar serseri, çapulcu, karmanyolacı, lotaryacı ve bir miktar da kanlı katil karıştırmışlar ve hepimizi bir arada hal ve hamur ederek memleketten öyle çıkarmışlardı. Eh, ne yaparsın, aynı yolun yolcusu ve aynı hükûmetin mağduru olduğumuz cihetle arasıra kırda, kahvede bunlarla yanyana gelir, hattâ sohbete bile koyulur, dost dahi olurduk. İşte bu kafile arasında bir de Kara Todor vardı... Kara Todor rivayete göre İstanbulun en namdar bıçkınlarından, en insafsız hırsız ve katillerinden idi. Fakat, tuhaf değil mi, dört, beş cinayetine, o hesapsız seyiatına rağmen hoşgû, neşeli bir adamdı... İnsana sokulur, hatırını alır, hizmetine koşar, güler, güldürür, hulâsa hoşa gitmenin yolunu bulurdu. Bir gün bana dedi ki:

— Bundan on beş sene evvel, bir gün, beni polisler çalyaka merkeze götürdüler, oradan tevkifhaneye attılar, arkasından mahkemeye çıkardılar.. Sebebi nedir, bilir misin, gûya ben Haziranın onuncu gecesi Şişlide birinin evine girmişim ve öteberi aşırmışım... Yalan! Yalan! Yalan amma gel de mahkemede anlat... Reis zaten aleyhtarım, müddeiumumi has düşmanım... Aza yüzümü görmekten bıkmışlar... Hulâsa iş başlangıcından sarpa sarıyordu.

— Efendim, dedim, yanılıyorsunuz, o eve giren ben değilim!

Müddeiumumî kıyam etti:

— Peki, dedi, mademki Kara Todor bu sirkatin faili değildir, aynı gece, aynı saatte başka yerde olduğunu bize isbat etsin!

Hay Allahın belâsı herif hay... Ben şapa oturdum; yeminlere, andlara başladım. "Masumum! Masumum!" diye haykırıyordum. Şaka değil, iki aya mahkûmiyet muhakkaktı... O zaman Reis bana hitaben:

— Peki amma, Todor, başka yerde olduğunu isbat etsene...

Müddeiumumî:

— Görüyorsunuz a, diyordu, yapamıyor, isbat edemiyor, cürüm sabit oldu. Mahkûmiyetini talep ederim!

İşte o zaman, birden hiddetlendim, başıma kan çıktı, gözlerimi duman bürüdü, şu Müddeiumumiyi mat etmek arzusundan hayatım pahasına olsun, kendimi menedemedim:

— Öyle mi, dedim, isbat edemez miyim, hele dinle: Ben haziranın onuncu gecesi başka yerde idim; bir viran evde...

— Şahitlerin?

— Şahitlerim mi? Şahitlerim öldü...

— Öldü mü? Bir tane sağ kalanı bile mi yok?

— Hayır, yok, zira ikisini de bıçakladım, ikisi de öldüler, anlamadınız mı yahu, Yedikuledeki cinayetin faili benim!

Mahkeme filvaki beni o güne kadar faili bulunamıyan bu cinayetten dolayı yüz bir seneye mahkûm etti, zira hakikaten faili bendim, bendim amma şu Müddeiumumiyi mat da etmiştim ya?!...

Amerikan ağacını kemiren 16 haşere
«Die Weltwoche» den

— Doktor! Eter şişesini bulamadım. Şu tokmak aynı işi görmez mi?

«Dapre natür» çalışan ressam, bir musluktan bir çağlayan çıkarıyor!

TÜRK TİCARET BANKASI
(TESİS TARİHİ: 1914)
FAİZLERİ HER AY ÖDENEN
KUPONLU VADELİ MEVDUATA
Senede 15.000 Lira İkramiye
10 HAZİRAN ÇEKİLİŞİNDE

Bir tane	3.000	Lira
» »	1.000	»
Dört »	500	»
15 »	100	»

31 MAYISA kadar hesap açtıranlar bu çekilişe iştirak eder.
BİR YIL VÂDELİLERE % 5 FAİZ
İKİ YIL VÂDELİLERE % 6 FAİZ
Ayrıca pul masrafı alınmaz.

Yalnız çocukların değil, büyüklerin dahi baş vurdukları kitap
Çocuk Ansiklopedisi
2 büyük cilt — 1440 Sayfa — 1783 resim — 218 Mevzu — 30 Cüz.
Fiyatı 15 Liradır.
İstanbul TAN Matbaası — Tel. 24310

AYDEDE

CUMARTESİ, ÇARŞAMBA GÜNLERİ ÇIKAR SİYASÎ HOŞSOHBET GAZETE

AYDEDE
Sütunlarında yer bulan
İlânlar
En aşağı 3 gün okunur ve ellerde döner dolaşır.
Hemen paket yapılmaz.

ACI BİR KAYIP

Türk edebiyat ve mizah âleminin sayılı şöhretlerinden şair Hamami zade İhsan salı sabahı Hakkın Rahmetine kavuşmuştur. Bu acı haberi verir ve onun eserlerinden bir kaç parçayı sunarız:

Yedin artıkları, meclisteki âzaya hemen
Salladın hayli kavuk, bezmin olup dalkavuğu
Seni rânâ biliriz ötme, horozlanma bize
Hancının yolcu yüzünden geçinir her tavuğu

★

Yalancının mumu yanmış değil sabaha kadar
O şeb gelir ki söner yıldızın serâcı düşer
Çıkınca bâmına erbâbı itilâ bir gün
(Velinimet-i biminnet) in de tâcı düşer.

★

Hani meydanda eser, lâfla değirmen mi döner
Dereden kurbağalar ses çıkarır vakvak ile
Bizde yok fikri alâ, lâf atarız subhû mesâ
Leyleğin bâdihava ömrü geçer lâklâk ile

★

Geçerken bundan evvel bir vapur her ay sevahilden
Yapup şirket işin gûyâ içinden şimdi çıktık biz
Efendim nerdeyiz, biz nerde ıslah etmek ahvali
Zehi fevzi âlâ mâmur olan hayratı yıktık biz

— Dünya 6 günde yaratılmış! Ben onun 6 dakikada hakkından gelirim!

ATA SÖZLERİ

At hakkında

★ Ata arpa, yiğide pilâv.
★ Ata karın, yiğide burun.
★ Yiğidin altında at aksamaz.
★ Ata dost gibi bakmalı, düşman gibi binmeli.
★ At, atlısını tanır.
★ Alma alı, satma kırı, ille doru ille doru.
★ At kaçmaz, et kaçar.
★ At atı tavlada geçer.
★ At kudümü, yard kudümü, avrat kudümü.
★ Ata binip de ad aramalı.
★ Atın ürkeği, yiğidin korkağı.
★ Atlar tepişirken eşekler ayak altında kalır.
★ Atım tepmez, itim kapmaz deme.
★ Atın iyisine doru derler, yiğidin iyisine deli derler.
★ At yedi günde, it yediği günde semirir.
★ At yürür, it kaçar, menzile beraber varır.
★ At verirse meydan vermez; meydan verirse at vermez.

BİRKAÇ BİLMECE :

Kat kattır amma katmer değildir, kırmızıdır amma elma değildir, yenir amma meyva değildir.
(Soğan)

Avludan atlar; öte yanında yumurtlar.
(Balkabağı)

Ah ümitler, ümitler; gökteki bulutlar; tırnağından emer, tepesinden yumurtlar.
(Buğday)

Küçük Arap koca kavağa zıplar.
(Pire)

Alçacık boyu var, çıngıraklı küpesi var.
(Taze nohut)

Dört ayağı var, canı yok; günde binbir hançer batar, kanı yok; üstünde güller açar, güllerin bülbülü yok.
(Gergef)

Kapıda kara köpek yatar, ne bağırır, ne ısırır; içeriye kimseyi sokmaz!
(Kilit)

Kullanışlı
Ekonomik
Sağlam
5 Tonluk

İki yedek lâstiği ile birlikte
Yalnız : 9000 Lira

Satış ve izahat için :
İzmirde Belediye Santral Garajı Şefliğine veya TİCARET OFİSİ Depolar Şefliğine başvurulması

Telgraf : İzmir — TARFO
Telefon : 3750

Bir ev sahibi olmak her yurddaş için bir gayedir.

TÜRKİYE İŞ BANKASI

Bu arzunuza ulaşmanız için size imkân sağlamıştır.

Bundan faydalanınız!

Türkiye İş Bankasında tasarruf hesabınız yoksa derhal bir hesap açtırınız.

Yılda dört defa ikramiye çekilişi.
Her çekilişte: 1 EV, 1 ARSA ve dolgun para ikramiyeleri...

Kadın mankeni ve fare

Nasıl girebilir ?

— "Son Saat" İmralli adası için "İhtikârın girmediği tek yer" diyor.

— Doğrudur. Oraya ancak hallerinde iyilik görülen mahkûmlar kabul edilir

A F İ Ş Ç İ
Nihat Özcan - Cemal kılıç
Ankara Cad. No. 31 - 59

YANLIŞLIK NERESİNDE?

Geçen nüshadaki fıkranın izahı :

Domates ilk defa İstanbulda satıldı. ... ismi "frenk elmaşı" idi, Ne... "domates" adını almıştır.

REMZİ Kitabevi

İhtirasın alevden bağlarile erkekleri kendine bendeden «ŞEN DUL», devrinin dillere destan olmuş bir dişisi idi. Bir dişi gibi sevdi, bir dişi gibi hükmetti ve en sonunda, sevdiği erkeğe yine tam bir dişi gibi ram olmasını bildi.

Fiyatı 200 Kuruş
Remzi Kitabevi

Bütün kadınları alâkalandıran
Türkiyenin en büyük, en zengin
Pratik bilgi öğreten
Kadın Gazetesi

HANIMELİ

Moda — Model — El ve yün işleri — Biçki ve dikiş dersleri
Yapma çiçek usulleri — Eskilerden yeni yapmak — Roman — Hikâye — Fıkra — Sinema — Karikatür. V. S.
Ayrıca pafta ilâvesi vardır.
40 SAYFA — 50 KURUŞ
İstanbul TAN Matbaası — Tel. 24310

Sahibi: F. KARAY
Yazı işlerini fiilen idare eden:
Z. Çalıkoğlu
İdare yeri: Ankara Caddesi 98/2 İstanbul
Dizildiği Yer:
Murat KERMAN Mürettiphanesi
Basıldığı Yer: TAN Matbaası

ABONE ŞARTLARI

6 Aylık	Memleket içi	7,5	Lira
»	Memleket dışı	12	»
1 Senelik	Memleket içi	14	»
»	Memleket dışı	21	»